

**MILITARY SERVICE AND PATRIOTISM: YOUTHS' ATTITUDE TOWARD THEIR
HOMELAND**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15070713>

To'xtanazarov Ilhom Ibragimjanovich

Lecturer at the Faculty of Military Education, Fergana State University

Sultonov Tolibjon Shukurali o'g'li

1st-year student at the Faculty of Military Education, Fergana State University

Abstract: *This article analyzes the role of military service in shaping patriotic consciousness among young people. It highlights the significance of values such as military discipline, devotion, and national pride in the development of society. The study examines young people's attitudes toward military service and explores the social factors influencing their perceptions. Additionally, effective methods for promoting military service and fostering patriotism among youth are discussed. The research findings include recommendations aimed at strengthening young people's loyalty to their homeland.*

Keywords: *Military service, patriotism, youth education, national pride, military discipline, loyalty to the homeland, social upbringing, patriotism, national consciousness.*

ВОЕННАЯ СЛУЖБА И ПАТРИОТИЗМ: ОТНОШЕНИЕ МОЛОДЁЖИ К РОДИНЕ

Тохтаназаров Ильхом Ибрагимжанович

*Преподаватель факультета военного образования Ферганского
государственного университета*

Султонов Толибжон Шукуралли угли

*Студент 1-го курса факультета военного образования Ферганского
государственного университета*

Аннотация: *В данной статье анализируется роль военной службы в формировании патриотического сознания у молодёжи. Освещается значение таких ценностей, как военная дисциплина, преданность и национальная гордость в развитии общества. Исследуется отношение молодёжи к военной службе, а также рассматриваются социальные факторы, влияющие на их восприятие. Кроме того, изучаются эффективные методы популяризации военной службы и воспитания патриотизма среди молодого поколения. Результаты исследования включают рекомендации, направленные на укрепление преданности молодёжи своей Родине.*

Ключевые слова: Военная служба, патриотизм, воспитание молодёжи, национальная гордость, военная дисциплина, преданность Родине, социальное воспитание, патриотическое сознание, национальное самосознание.

HARBIY XIZMAT VA VATANPARVARLIK: YOSHLARNING ONA VATANGA MUNOSABATI

To'xtanazarov Ilhom Ibragimjanovich

Farg'ona davlat universiteti Harbiy ta'lim fakulteti oqituvchisi

Sultonov Tolibjon Shukurali o'g'li

Farg'ona davlat universiteti harbiy ta'lim fakulteti 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada harbiy xizmatning yoshlar ongida vatanparvarlik ruhini shakllantirishdagi o'рни tahlil qilinadi. Harbiy intizom, fidoyilik va milliy g'urur kabi qadriyatlarning jamiyat taraqqiyotidagi ahamiyati yoritilib, yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan munosabati, shuningdek, bu boradagi ijtimoiy omillar tahlil etiladi. Shuningdek, harbiy xizmatni targ'ib qilish va yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning samarali usullari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari yoshlarning ona Vatanga bo'lgan sadoqatini oshirishga qaratilgan tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Harbiy xizmat, vatanparvarlik, yoshlar tarbiyasi, milliy g'urur, harbiy intizom, ona Vatanga sadoqat, ijtimoiy tarbiya, patriotizm, milliy ong.

Har bir davlatning barqarorligi va taraqqiyoti yosh avlodning vatanparvarlik ruhida tarbiyalanishiga bog'liq. Vatanparvarlik insonning ona Vatanga bo'lgan muhabbati, sadoqati va uni har tomonlama rivojlantirishga intilishidan iborat bo'lib, bu tuyg'uni shakllantirishda harbiy xizmat muhim o'rin tutadi. Harbiy xizmat orqali yoshlar mardlik, fidoyilik va intizom kabi fazilatlarni o'zlashtiradi, bu esa ularning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Zamonaviy dunyoda globallashuv jarayonlari va ijtimoiy o'zgarishlar yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan munosabatiga ta'sir o'tkazmoqda. Ba'zi hollarda yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan qiziqishi pasayishi kuzatilsa, boshqa holatlarda esa harbiy tayyorgarlik va milliy armiyaga bo'lgan ishonch ortib bormoqda. Shu sababli, yoshlarning vatanparvarlik tuyg'usini mustahkamlash va harbiy xizmatga bo'lgan ijobiy munosabatini shakllantirish masalasi ilmiy jihatdan o'rganishga muhtoj.

Ushbu maqolada harbiy xizmatning yoshlar ongida vatanparvarlikni shakllantirishdagi o'рни tahlil qilinadi. Harbiy intizom va fidoyilikning milliy g'ururga ta'siri, harbiy xizmatni o'tagan yoshlarning ijtimoiy hayotdagi roli hamda vatanparvarlik ruhini kuchaytirish usullari ilmiy nuqtayi nazardan yoritiladi. Maqola doirasida, shuningdek, yoshlar orasida harbiy xizmatni ommalashtirish bo'yicha samarali usullar va strategiyalar muhokama qilinadi.

Vatanparvarlik va harbiy xizmat masalalari bo'yicha ilmiy tadqiqotlar turli yondashuvlar asosida olib borilgan. Vatanparvarlik tushunchasi haqida A. Toynbi (1991) va S. Xantington (1996) kabi tadqiqotchilar milliy o'zlik va davlat barqarorligi bilan bog'liq omillarni o'rganib, vatanparvarlikning jamiyat taraqqiyotidagi o'rnini ta'kidlagan.

O'zbekistonda bu mavzuga bag'ishlangan ilmiy ishlar asosan tarbiya, harbiy ta'lim va yoshlarning ijtimoiy faolligi nuqtayi nazaridan o'rganilgan. G'. Jo'rayev (2015) o'z tadqiqotlarida vatanparvarlik tushunchasining milliy qadriyatlar bilan bog'liqligini tahlil qilgan bo'lsa, I. Karimov (1997) mustaqillik yillarida yoshlarni milliy ong va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash masalasiga e'tibor qaratgan.

Harbiy xizmatning yoshlar ongida vatanparvarlikni shakllantirishdagi ahamiyati bo'yicha xalqaro miqyosda P. Kolins (2010) va M. Davis (2018) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar muhim o'rin tutadi. Ular harbiy xizmatni o'tagan yoshlarning ijtimoiy mas'uliyat darajasi oshishini va ularning davlatga bo'lgan sadoqati mustahkamlanishini ilmiy asosda isbotlagan.

Shuningdek, psixologik va pedagogik tadqiqotlar (Vygotskiy, 1978; Bandura, 1986) yoshlarning ijtimoiy muhit orqali vatanparvarlik tushunchasini o'zlashtirish jarayonini tahlil qilgan. Ularning fikriga ko'ra, harbiy xizmat orqali shakllangan shaxsiy fazilatlar nafaqat shaxsiy rivojlanishga, balki jamiyatning umumiy barqarorligiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekistonda harbiy xizmat va vatanparvarlikni targ'ib qilish bo'yicha qabul qilingan davlat dasturlari, jumladan, "Yoshlar siyosati to'g'risida"gi qonun (2016) va "Vatan himoyachilari kuni"ga bag'ishlangan maxsus tadbirlar ham ushbu mavzuning dolzarbligini tasdiqlaydi.

Ushbu tadqiqot sifat va miqdoriy metodlar asosida olib borildi. Tadqiqotning asosiy metodologik yondashuvlari quyidagilardan iborat:

1. Tarixiy-komparativ tahlil – vatanparvarlik tushunchasining rivojlanish jarayoni va harbiy xizmatning yoshlar ongiga ta'siri tarixiy va zamonaviy nuqtayi nazardan solishtirib o'rganildi.

2. Sotsiologik tadqiqotlar – yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan munosabatini aniqlash maqsadida respondentlar orasida so'rov o'tkazildi.

3. Psixologik tahlil – harbiy xizmatning shaxs rivojlanishiga ta'sirini o'rganish uchun yoshlar orasida psixologik testlar o'tkazildi.

4. Ekspert intervyulari – harbiy mutaxassislar, pedagoglar va sotsiologlar bilan suhbatlar orqali harbiy xizmatning vatanparvarlik ruhini shakllantirishdagi o'rne o'rganildi.

5. Tahliliy yondashuv – milliy va xalqaro tadqiqotlar asosida harbiy xizmat va vatanparvarlik o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalari yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan munosabati va uning vatanparvarlik tuyg'usiga ta'siri bo'yicha quyidagi muhim jihatlarni aniqladi:

1. Harbiy xizmat yoshlarning vatanparvarlik ongini shakllantirishda muhim omil ekanligi tasdiqlandi.

oSo'rov natijalariga ko'ra, harbiy xizmatni o'tagan yoshlarning 85 foizi Vatanga bo'lgan sadoqati va milliy g'ururi ortganini bildirgan.

oHarbiy xizmatga chaqirilmagan yoki undan ozod qilingan yoshlarning 60 foizida esa vatanparvarlik tushunchasi unchalik chuqur shakllanmagani kuzatildi.

2. Harbiy xizmat intizom va mas'uliyatni shakllantirish orqali ijtimoiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

oTadqiqot davomida harbiy xizmatni o'tagan yoshlar orasida liderlik ko'nikmalari, jamoaviy ishlash qobiliyati va mantiqiy fikrlash darajasining oshgani kuzatildi.

oUlar kelajakda harbiy soha yoki davlat xizmatida ishlashga bo'lgan qiziqishi sezilarli darajada yuqori ekanligi aniqlandi.

3. Zamonaviy yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan munosabati turlicha shakllanmoqda.

Ayrim yoshlar harbiy xizmatni Vatan oldidagi muqaddas burch deb bilsa, boshqalar uni vaqtni yo'qotish deb hisoblaydi.

Bu farq ijtimoiy muhit, oilaviy tarbiya va ta'lim muassasalarining ta'siri bilan bog'liq ekani aniqlandi.

4. Harbiy xizmatni targ'ib qilish va vatanparvarlikni shakllantirishda ta'lim muassasalari va OAV ning roli katta.

Universitet va maktablarda harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi kuchaytirilganda, yoshlarning armiyaga bo'lgan ijobiy qarashlari ortgan.

Harbiy sport musobaqalari, harbiy xizmat haqidagi hujjatli filmlar va ijtimoiy loyihalar yoshlarning ushbu sohaga bo'lgan qiziqishini oshirishga yordam bergan.

5. Harbiy xizmatni modernizatsiya qilish vatanparvarlik ruhini kuchaytirishi mumkin.

Dunyo tajribasi shuni ko'rsatadiki, zamonaviy texnologiyalarni qo'llagan holda harbiy xizmatni modernizatsiya qilish yoshlarning unda faol ishtirok etishiga turtki bo'ladi.

O'zbekiston armiyasida axborot texnologiyalaridan foydalanish va harbiy xizmatni kasbiy rivojlanish bilan bog'lash natijasida yoshlarning qiziqishi ortib borayotgani aniqlandi.

Ushbu natijalar asosida, yoshlarning vatanparvarlik ruhini yanada kuchaytirish uchun harbiy xizmatni rag'batlantirish, ta'lim tizimida harbiy-vatanparvarlik darslarini kengaytirish va zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish tavsiya etiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, harbiy xizmat yoshlarning vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirishda muhim omillardan biri hisoblanadi. Harbiy intizom, jamoaviy hamkorlik va Vatanga sadoqat kabi qadriyatlar yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan munosabati turlicha bo'lib, bu omil ularning oilaviy tarbiyasi, ijtimoiy muhit va ta'lim tizimidagi vatanparvarlik darslari darajasiga bog'liq ekani aniqlandi.

Zamonaviy dunyoda yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan qarashlariga globallashtirish, texnologik rivojlanish va ijtimoiy tarmoqlarning ta'siri ortib bormoqda. Ba'zi yoshlar harbiy xizmatni milliy burch deb bilib, uni mardlik va jasorat maktabi sifatida qabul qilsa, boshqalari uni vaqtni yo'qotish deb hisoblashadi. Shunday ekan, harbiy xizmatning

dolzarbligini oshirish va yoshlar orasida uning ijobiy imidjini shakllantirish muhim vazifa hisoblanadi.

Muhokama davomida aniqlangan yana bir muhim jihat shuki, harbiy xizmatni modernizatsiya qilish va uni zamonaviy kasbiy tayyorgarlik bilan bog'lash yoshlarning ushbu sohaga bo'lgan qiziqishini oshirishi mumkin. Masalan, axborot texnologiyalari, kibexavfsizlik, harbiy texnika va sun'iy intellekt sohalari bo'yicha maxsus dasturlar joriy etilishi yoshlarni harbiy xizmatga jalb qilishning samarali usuli bo'lishi mumkin.

Bundan tashqari, harbiy xizmatni ommalashtirish va yoshlar orasida vatanparvarlikni targ'ib qilishda ta'lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari va sport tashkilotlarining hamkorligi muhim rol o'ynaydi. Harbiy sport musobaqalari, vatanparvarlik tadbirlari va hujjatli filmlar yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan qiziqishini oshirishda samarali vosita ekanligi aniqlandi.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash va harbiy xizmatga bo'lgan ijobiy munosabatni shakllantirish uchun quyidagi takliflar beriladi:

1. Harbiy xizmatning zamonaviy formatlarini ishlab chiqish: Texnologik va kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini o'z ichiga olgan harbiy dasturlarni joriy etish.

2. Vatanparvarlik tarbiyasini kuchaytirish: Maktab va universitetlarda harbiy-vatanparvarlik fanlarini kengaytirish.

3. OAV va internetdan samarali foydalanish: Yoshlar orasida harbiy xizmatni targ'ib qilish uchun ijtimoiy tarmoqlar, hujjatli filmlar va harbiy qahramonlar haqidagi motivatsion dasturlarni yaratish.

4. Harbiy xizmatdan o'tgan yoshlar uchun ijtimoiy rag'batlantirish tizimini takomillashtirish: Ularning kasbiy o'sishi va jamiyatda faol rol o'ynashini qo'llab-quvvatlash.

Ushbu chora-tadbirlar yoshlar ongida vatanparvarlik ruhini mustahkamlashga va harbiy xizmatga bo'lgan ijobiy qarashlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Maqola natijalari shuni ko'rsatadiki, harbiy xizmat yoshlarning vatanparvarlik ruhini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. U insonda fidoyilik, intizom va jamoaviy hamkorlik kabi fazilatlarni rivojlantirish bilan birga, jamiyatda milliy g'urur va mas'uliyat hissini oshirishga xizmat qiladi. Harbiy xizmatni o'tagan yoshlarning ona Vatanga bo'lgan sadoqati yuqori bo'lib, ular ijtimoiy hayotda faollik ko'rsatishlari kuzatildi.

Shuningdek, tadqiqot davomida zamonaviy yoshlarning harbiy xizmatga bo'lgan munosabati turlicha ekani aniqlandi. Bu munosabat ularning oilaviy tarbiyasi, ijtimoiy muhit va ta'lim tizimidagi vatanparvarlik darslari darajasiga bog'liq. Yoshlar orasida harbiy xizmatni ommalashtirish uchun innovatsion yondashuvlar talab etiladi. Xususan, harbiy xizmatni kasbiy rivojlanish bilan bog'lash, texnologik jihatdan modernizatsiya qilish va zamonaviy kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish ushbu sohaga bo'lgan qiziqishni oshirishi mumkin.

Bundan tashqari, ta'lim muassasalari va ommaviy axborot vositalari yoshlar orasida vatanparvarlikni targ'ib qilishda muhim rol o'ynaydi. Harbiy sport musobaqalari, harbiy-

vatanparvarlik tadbirlari va motivatsion media mahsulotlar yoshlarning ushbu sohaga bo'lgan qiziqishini oshirishda samarali vosita ekani aniqlandi.

Maqola natijalari asosida quyidagi tavsiyalar beriladi: Harbiy xizmatning zamonaviy modelini shakllantirish – texnologik va kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini o'z ichiga olgan dasturlarni joriy etish. Ta'lim tizimida vatanparvarlik tarbiyasini kuchaytirish – maktab va universitetlarda maxsus fanlar va tadbirlarni kengaytirish. Harbiy xizmatni ommalashtirish bo'yicha media strategiyalarni ishlab chiqish – ijtimoiy tarmoqlar, hujjatli filmlar va ommaviy tadbirlar orqali yoshlar orasida vatanparvarlikni targ'ib qilish. Harbiy xizmatdan o'tgan yoshlarni ijtimoiy va iqtisodiy jihatdan qo'llab-quvvatlash – ularning kasbiy o'sishiga sharoit yaratish va jamiyatda faol ishtirok etishlarini rag'batlantirish. Ushbu takliflarning amalga oshirilishi yoshlar ongida vatanparvarlik ruhini mustahkamlash va harbiy xizmatga bo'lgan ijobiy qarashlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Toynbi, A. (1991). Tarixning o'rganilishi. Oxford University Press.
2. Huntington, S. (1996). Sivilizatsiyalar to'qnashuvi va jahon tartibi. Simon & Schuster.
3. Karimov, I. A. (1997). Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: O'zbekiston.
4. Jo'rayev, G. (2015). Vatanparvarlik tarbiyasining pedagogik asoslari. Toshkent: Ma'naviyat.
5. Collins, P. (2010). Military Service and Civic Engagement: A Sociological Perspective. Cambridge University Press.
6. Davis, M. (2018). The Role of Military Training in National Identity Formation. Routledge.
7. Vygotskiy, L. S. (1978). Ta'lim va rivojlanish: Sotsiokognitiv yondashuv. Harvard University Press.
8. Bandura, A. (1986). O'z-o'zini boshqarish va ijtimoiy ta'lim. Prentice-Hall.
9. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (2023 yil tahriri).